

N:o 86.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 17 maj 1901
— — — — Andra Kammaren den 17 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar af rättegångsbalken, lag om hvad iakttagas skall i afseende å införande af lagen om ändring i vissa delar af rättegångsbalken, lag om ändring i vissa delar af utsökningslagen, lag om beräkning af fatalietid i visst fall samt lag om offentlighet i visst fall vid förhör inför hofrätt.

(Lagutskottets utlåtande n:o 40 och memorial n:o 44.)

Till Konungen.

Genom proposition den 31 december nästlidet år har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga propositionen bifogade förslag till

- 1:o lag om ändring i vissa delar af rättegångsbalken;
- 2:o lag om hvad iakttagas skall i afseende å införande af lagen om ändring i vissa delar af rättegångsbalken;
- 3:o lag om ändring i vissa delar af utsökningslagen;

Bih. till Riksd. Prot. 1901. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 16 Häft. (N:o 86.) 1

- 4:o) lag om beräkning af fatalitet i visst fall; samt
5:o) lag om offentlighet i visst fall vid förhör inför hofrätt.
Denna proposition har i hufvudsak vunnit Riksdagens bifall.

Endast i fråga om vissa detaljbestämmelser i de båda förstnämnda lagförslagen har Riksdagen funnit ändringar böra ega rum; och får Riksdagen härmed lemna redogörelse för de erinringar, hvartill dessa lagförslag gifvit anledning.

Förslaget till lag om ändring i vissa delar af rättegångsbalken.

16 kap.

6 §.

Enligt gällande lag höra vissa frågor beträffande stämning till dem, som skola af underrätten beaktas, oberoende af parts derom framställda invändning. Frågan, huruvida stämning skall vara ogiltig på grund af brister i delgifningen, är deremot, enligt den uttryckliga lydelsen af 11 kap. 32 § rättegångsbalken, beroende endast deraf, att svaranden ej ändock ingår i svaromål.

Eders Kongl. Maj:ts förslag åsyftar ej att i detta hänseende göra annan ändring, än att brister i delgifningen skola föranleda stämning ogiltighet, såvida svaranden antingen derom framställer invändning eller från rätten uteblifver. De i förevarande paragraf använda uttryckssätt kunna emellertid, särskildt i betraktande af stadgandet i närmast föregående §, gifva anledning till den missuppfattningen, att den här införda preklusionsbestämmelsen skulle gälla äfven andra anmärkningar om stämning olaglighet än den, som rör delgifning af stämning. För att förebygga dylikt, har Riksdagen ansett nödigt vidtaga jemkning i paragrafens ordalydelse.

10 §.

Den rätt till särskild talan mot underrätts beslut under rättegången, som gällande lagstiftning medgifver, har enligt Eders Kongl. Maj:ts

förslag blifvit i väsentlig mån utsträckt. På samma gång detta utgör en fördel för dem, som af beslutet beröras, ligger uti afvikelsen från hvad sedan långt tillbaka gällt en fara, att förändringen af de rätt-sökande förbises och rättsförluster derigenom förorsakas. Till före-kommande häraf har Riksdagen ansett det böra åläggas domstolen att i sammanhang med meddelande af beslut, mot hvilket talan i händelse af missnöje skall särskildt fullföljas, tillkännagifva, att så skall ega rum; och har föreskrift härom införts i denna paragraf. Den underrättelse, som domstolen sálunda meddelar, skall ej innehålla annat, än att klagan öfver beslutet skall särskildt föras; ankommande det sedermera på parten, der han önskar fullständig hänvisning om hvad han för talans fullföljd har att iakttaga, att, på sätt i 25 kap. 8 § säges, derom framställa begäran.

25 kap.

1 §.

Vid behandling af nu förevarande paragraf har väckts fråga om att, i afseende å sättet för fullföljd talan, med tvistemål likställa de s. k. quasi-brottmålen, d. v. s. sådana brottmål, deri talan om ansvar ej föres, utan hvilka afse allenast utbekommande af ersättning eller skadestånd på grund af verkligt eller förment brottsligt förfarande, eller ock afse annan civilrättslig påföljd af ett dylikt förfarande. Riksdagen har emellertid funnit sig ej böra i sådan rigtning vidtaga ändring i lagförslaget. Vål må medgifvas, att ifrågavarande mål ega ganska mycken likhet med rena tvistemål, med hvilka de i fråga om stämning också äro likställda, samt att i saknad af en bestämd gräns emellan detta slags brottmål och de rena tvistemålen det understundom möter svårighet att afgöra, om ett visst mål skall hänföras till den ena eller den andra af dessa kategorier. Men å andra sidan må beaktas, att, då detta slags mål i allmänhet ännu höra under de för brottmål fastställda regler, deras processuella behandling likväl komme att fortfarande förete väsentliga skiljaktigheter från de rena tvistemålen, äfven om i afseende å fullföljd reglerna för tvistemål blefve å dem tillämpliga.

Då det nu pågående arbetet med partiella omarbetningar af rättegångsbalkens olika delar kommit derhän, att en allmännare sammanfattning deraf kan företagas, synes det emellertid böra tagas under öfvervägande, huruvida de mål, hvori talan om ansvar ej föres, ehuru

de till följd af den grund, hvarå yrkandet om ersättning, skadestånd eller annan civilrättslig pöföljd stödes, för närvarande anses såsom brottmål, fortfarande böra såsom sådana behandlas, eller om de kunde i alla afseenden likställas med rena tvistemål.

5 §.

Den förändring i paragrafens ordalydelse, som Riksdagen vidtagit, åsyftar endast ett förtydligande af innebörden utaf den bestämmelse, som af ändringen beröres.

8 §.

Enligt sista punkten af denna paragraf skall häradshöfding, då rätten ej är samlad, meddela sådan underrättelse, hvarom i paragrafens sista stycke förmäles. Detta torde innebära, att under pågående ting eller tingsammansammanträde nämnda underrättelse alltid skall af rätten meddelas. Då emellertid det utan olägenhet torde kunna öfverlemnas åt häradshöfding att under uppehåll med tingsförhandlingarne meddela part ifrågavarande underrättelse, har uttrycket »rätten ej är samlad» utbyttis emot uttrycket »rätten ej sitter».

26 kap.

1 §.

Den ändring, Riksdagen funnit böra ega rum i denna paragraf, har till syfte att undanrödja den fara för rättsförlust, som är förenad med bestämmelsen, att vad emot häradsrätts utslag ovilkorligen skall göras hos häradshöfdingen. Äfven om erfarenheten hittills ej framvisat annat än enstaka fall, då part på grund af omöjlighet att träffa häradshöfdingen gått förlustig sin rätt till talans fullföljd, kan ju ej förnekas, att den nuvarande anordningen, hvilken i propositionen oförändrad upptagits, är ur rättssäkerhetens synpunkt synnerligen otillfredsställande. Riksdagen har af denna anledning ansett tillfälle böra beredas part att, äfven i händelse af häradshöfdingens bortovaro, fullgöra vadeanmälan. En fullt tillfredsställande lösning af denna fråga torde visserligen ej kunna gifvas annorledes än i sammanhang med lagbestämmelser om domsagas kansli, men någon afsevärd betänklighet torde dock ej

möta mot en föreskrift derom, att häradshöfdingen i fall af hinder att sjelf emottaga vad skall förordna annan person, hos hvilken vad må kunna göras. Förhållandena torde emellertid kräfva, att pröfningen af vadets giltighet — hvilken eljest tillkommer den, som vadet emottager — för ifrågavarande fall förbehålles häradshöfdingen sjelf.

I öfverensstämmelse med denna uppfattning är det af Riksdagen antagna tillägget affattadt.

5 §.

Riksdagen har ansett de i denna paragraf förekommande orden »deri han framställer sin talan» såsom obehöfliga böra utgå. Deras bibehållande kunde också gifva anledning till den missuppfattning, att partens rätt att i hofrätten framställa yrkanden eller förebringa bevisning skulle vara begränsad till hvad han i sådant afseende i vadeinlagan anfört.

10 och 11 §§.

Den för käranden fastställda tid för ingifvande af skrift efter inställsedagen läser nog i allmänhet vara till fyllest. Fall kunna emellertid tänkas, då särskilda omständigheter göra ytterligare anstånd erforderligt, och det bör då, efter Riksdagens uppfattning, ej förvägras hofrätten att, i likhet med hvad om svaranden är i sista stycket af 11 § föreskrifvet, medgifva käranden dylikt anstånd. Af denna anledning har Riksdagen infört en ny paragraf med nummerbeteckningen 12, deri upptagits bestämmelse om rätt för hofrätten att bevilja såväl käranden som svaranden anstånd med skrifts ingifvande, när synnerliga skäl dertill äro.

Sista stycket af 11 § har vid sådant förhållande uteslutits, och nummerbeteckningen å efterföljande paragrafer i kapitlet har ändrats.

27 kap.

5 §.

Eders Kongl. Maj:ts förslag åsyftar i denna § den ändring uti gällande bestämmelser, att i alla brottmål, för så vidt ej någon deri hålles häktad, kommunikation af besvärshandlingarne ovilkorligen skall ega rum. Riksdagen har emellertid, hufvudsakligen af den anledning, att härigenom komme att vållas ett alldeles onödigt dröjsmål med afgörandet af de mål, i hvilka ändringssökandet uppenbarligen saknar fog,

ansett det fortfarande såsom hittills böra bero på hofrättens pröfning i hvarje särskildt fall, om kommunikation skall ega rum eller ej, samt af denna anledning uteslutit första stycket af paragrafen och vidtagit jemkning i andra styckets ordalydelse.

12 §.

Den i denna paragraf af Eders Kongl. Maj:t föreslagna anordning beträffande flere å fri fot varande enskilde parter hörande öfver besvär i mål, deri någon hålles häktad, är efter Riksdagens mening ej tillfredsställande. Ur principiell synpunkt torde knappast kunna försvaras, att, i händelse flere parter skola höras i målet, desse ej få med hänsyn till rättigheten att afgifva förklaring åtnjuta samma förmåner, som komma den till del, hvilken är ensam förklarande. Och äfven om behofvet af ifrågavarande måls skyndsamma afgörande kunde anses i någon mån rättfärdiga en dylik åtskillnad, synes dock förslaget i detta hänseende gå vida längre än som är förenligt med rättssäkerhetens kraf. Det kan ofta för förstnämnda parter, särskildt i händelse besvären afse deras dömande till ansvar för gröfre brott, vara af synnerlig vigt att få taga fullständig och noggrann kännedom om besvären för att dymedelst komma i tillfälle att bemöta och söka vederlägga hvad i besvären andragits samt de nya bevis, som klaganden tilläfvintyrs i öfverdomstolen åberopat. Men det medel, som Eders Kongl. Maj:ts förslag i detta afseende erbjuder, måste, efter Riksdagens mening, betecknas såsom i väsentlig mån illusoriskt, åtminstone när den fattige eller mindre bemedlade skulle deraf vilja sig begagna. Bristande tillgångar att bekosta en resa till den måhända aflägsset från partens hemvist belägna residensstaden och vistelsen derstädes för att taga del af besvärshandlingarna och uppsätta förklaringen, den dermed förenade tidsspillan, den, i händelse förklarande vore i målet tilltalad, hos personer i sådan ställning ofta rådande oförmåga af större sjelfverksamhet beträffande ordnandet af sitt försvar och den naturliga obenägenheten hos en svarande i brottmål att, sedan han i någon instans frifunnits, underkasta sig mera afsevärda uppoffringar i och för afgifvande af svaromål i den högre instansen — allt detta skulle tvifvelsutan föranleda, att med den föreslagna bestämmelsen endast i sällsynta undantagsfall förklaring komme att afgifvas af de parter, om hvilka nu är fråga.

Af dessa skäl har Riksdagen ansett andra punkten af första stycket i denna paragraf böra utgå.

29 kap.

4 §.

Denna § har Riksdagen ansett böra erhålla en lydelse, som mera noggrant ansluter sig till motsvarande bestämmelse i nu gällande lag; och hafva på denna grund mellan orden »mot klara skäl» och »klaga» inskjutits orden »och bättre vett».

30 kap.

16 §.

Orden »deri han framställer sin talan» i första punkten af denna paragraf hafva af liknande skäl, som förestafvat ändringen i 26 kap. 5 §, ansetts böra utgå.

Bland dem, som skola vara berättigade att med laga verkan utfärda intyg om revisionssökandes bristande tillgång till revisionsskillings erläggande, har Riksdagen ansett böra upptagas äfven borgmästare.

Beträffande revisionsskillings belopp har Riksdagen funnit sig icke kunna biträda Eders Kongl. Maj:ts förslag, utan stannat i det beslut, att densamma skall utgöra trehundra daler.

**Förslaget till lag om hvad iakttagas skall i afseende å
införande af lagen om ändring i vissa delar
af rättegångsbalken.**

6 §.

Uttrycket »lösören» i 1 mom. af denna paragraf har för vinnande af öfverensstämmelse med motsvarande stadgande i 40 § utsökningslagen utbyttis emot »lös egendom», hvilket senare begrepp har vidsträcktare omfattning än lösören och betecknar all egendom, som ej enligt lag skall anses såsom fast.

12 §.

Den här stadgade skyldigheten för Konungens befallningshafvande eller tillsyningsman vid häkte att lemna häktad person biträde vid besvärs uppsättande och ingifvande har Riksdagen ansett böra, i öfverensstämmelse med hvad för närvarande tillämpas, afse endast mål angående brott, som föranledt häktningen, och har för den skull jemkning i paragrafens första punkt vidtagits.

Riksdagen, som af nu anförda skäl funnit Eders Kongl. Maj:ts ifrågasvarande proposition icke kunna i oförändradt skick godkännas, har alltså dels för sin del antagit lag om ändring i vissa delar af rättegångsbalken samt lag om hvad iakttagas skall i afseende å införande af lagen om ändring i vissa delar af rättegångsbalken, af den lydelse bilagorna A. och B. utvisa, dels ock bifallit de i propositionen innefattade förslagen till lag om ändring i vissa delar af utsökningslagen, lag om beräkning af fatalietid i visst fall samt lag om offentlighet i visst fall vid förhör inför hofrätt.

Stockholm den 17 maj 1901.

Med undersåtlig vörndnad.

Bil. A.

L a g

om ändring i vissa delar af rättegångsbalken.

Häri genom förordnas, att 10 kap. 11 §, 22 kap. och 24 kap. 12 § rättegångsbalken skola upphöra att gälla, samt att 16, 25, 26, 27 och 30 kapitlen äfvensom nedannämnda delar af 8, 10, 11, 13, 14, 23, 24 och 29 kapitlen samma balk skola erhålla följande lydelse:

8 kap.

3 §.

Under Svea hofrätt höra: Stockholms stad samt Stockholms, Upsala, Södermanlands, Gotlands, Vermlands, Örebro, Vestmanlands, Kopparbergs, Gefleborgs, Vesternorrlands, Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län; under Göta hofrätt: Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Hallands, Göteborgs och Bohus, Elfsborgs och Skaraborgs län; under hofrätten öfver Skåne och Blekinge: Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län.

10 kap.

27 §.

Vill någon å landet söka kronofogde, länsman, eller uppbördsman, för det de gjort honom orätt, i hvarjehanda utmätning, uppbörd eller med egenvillig pålaga, olikhet i skjuts och gärd; eller att de pant olagliga sålt, med mera dylikt; då må han det göra i häradsrätten, å den ort, der brottet skett, eller der han bor, som klagar. I staden skall

rådstufvurätt dessa mål upptaga. Ege dock Konungens befallningshafvande magt att strax rätta hvad så ske kan, och hjelpe den till rätt sin, som lidit.

28 §.

Varder ej invändning om underrätts behörighet af svaranden framstald efter ty i 16 kap. 2 § sägs, och är ej sådant fall för handen, hvarom i 29 § af detta kap. förmäles, skall målet anses vara vid rätt domstol anhängiggjort.

29 §.

Anhängiggöres vid underrätt mål, som rätten ej är behörig att upptaga, skall den, ehvad invändning göres eller icke, visa målet från sig i de fall, att

1. målet är af beskaffenhet att böra af annan myndighet än domstol eller af särskild domstol eller omedelbart af högre rätt upptagas, eller ock enligt lag eller särskild författning bör omedelbart af skiljemän prövas, eller

2. målet bör upptagas af viss underrätt, som ensam är behörig att det slag af mål handlägga, eller

3. mål, som blifvit vid häradsrätt anhängiggjort, må allenast af rådstufvurätt upptagas, eller

4. tvist är om fast egendom efter ty i 14 eller 19 § sägs, eller om äktenskapsskilnad eller återgång af giftermål, eller om giftorätt i bo efter den, som död är, eller om rätt till hans qvarlåtenskap eller andel deri på grund af arf eller testamente, eller om arfskifte eller jemkning deri;

5. tvist är om utmätt lös egendom eller giltighet af lösöreköpsafhandling; och den tvist enligt lag skall handläggas vid rätten i den ort, der godset finnes;

6. fråga, hvarom i målet tvistas, är af beskaffenhet att kunna utan föregången stämning upptagas vid domstol;

7. fråga är om ansvar eller annan påföljd för brott.

30 §.

Är mål, hvarom i 29 § 7 mom. förmäles, pröfvadt af underrätt, må ej fråga om dess behörighet upptagas i högre rätt, der ej frågan

af part i laga ordning dragits under den högre rättens pröfning, eller ock underrätten på grund af annat stadgande i nämnda § bort visa målet från sig.

31 §.

I mål, som blifvit omedelbart vid högre rätt anhängiggjort, åligge rätten att oberoende af invändning pröfva, huruvida den är behörig att målet upptaga.

32 §.

Aftal, hvarigenom någon utfäst sig att svara vid annan än rätt domstol, vare utan verkan.

11 kap.

32 §.

Varder ej stämning delgifven på sätt i 7 till och med 19 §§ för hvarje fall sägs, vare den, der invändning göres eller svaranden från rätten uteblifver, utan verkan.

Är stämning delgifven efter ty nyss är sagdt, men har delgifningen icke skett i rätt tid före inställelsedagen, varde, der ej svaranden å den dag i svaromål ingår, målet utsatt till annan dag sålunda, att svaranden den honom tillkommande stämningstid tillgodonjuter. Har svaranden ej varit vid rätten tillstädes, åligge käranden att, på sätt och inom tid, som för stämning delgifning gäller, delgifva svaranden rättens beslut. Försummar käranden det, vare käromålet förfallet.

13 kap.

3 §.

Pröfvas jäf lagligt mot häradshöfding eller mot borgmästare i stad, der rådstufvurätten utom honom ej finnes domför; förordne hofrätten en annan i hans ställe.

5 §.

Har genom underrätts beslut någon, som i rätten sitter, förklarats jäfvig eller jäf mot särskild ledamot af häradsnämnd ogillats, skall vid det beslut förblifva. Fråga om jäf mot häradshöfding eller häradsnämnd eller mot ledamot af rådstufvurätt må ej heller eljest i högre rätt upptagas, med mindre jäfvet i den högre rätten göres af part, som enligt 16 kap. 1 § är dertill berättigad, eller klagan föres öfver beslut, hvarigenom jäfvet ogillats. Fråga om jäf mot särskild ledamot af häradsnämnd må ej i högre rätt väckas.

Varder genom hofrätts beslut ledamot af hofrätten förklarad jäfvig, skall dervid förblifva. Ej heller må eljest fråga om jäf mot ledamot af hofrätt upptagas hos Konungen, med mindre jäfvet af part der göres eller fullföljes.

14 kap.

3 §.

Käranden skall, ehvar rättegången börjas, alla dess skäl och bevis genast framte, och svaranden sammaledes. Håller någon de bevis uppsåtligen inne, som till ljus i saken tjena, böte fem, eller tio daler, eller mera, allt som domaren pröfvar honom deri brottslig vara.

Nu söker endera parten uppskof i saken, för ty, att han vill flera bevis skaffa, eller för annan orsak; finner domaren skäl till det uppskof; lägge honom viss tid före, antingen vid vite i penningar, eller att saken ändå afgöras skall, allt som omständigheterna det fordra.

6 §.

Ej må parterne vid muntligt förhör påstå, eller domaren tillåta, att det uppskrifvas skall, som redan i skrifterna infördt är, eller till saken ej rätteligen hörer. Hvad som vid muntligt förhör uppskrifves, det skall för parterne uppläsas, om de det äska, eller rätten det nödigt finner: kännes då parten ej vid det, som skrifvet är; hafve rätten vitsord att säga, hvad taladt och svaradt var. Vill någon sina ord och mening förklara; det bör ej vägras: pröfve dock domaren, hvad kraft det ega må.

16 kap.

Om invändningar i rättegång, så ock om rätt till särskild talan mot domstols beslut, som under rättegång meddelas.

1 §.

Vill vid underrätt part göra jäf mot någon, som i rätten sitter, framställa invändningen vid första rättegångstillfälle då parten tillstådeskommer och den, som jäfvet angår, har säte i rätten, eller, der den omständighet, hvarå jäfvet grundas, då ej var för handen eller parten kunnig, vid nästa rättegångstillfälle, sedan han derom erhöll kännedom. Försummas det, vare parts rätt att framställa invändningen försuten.

Jäf mot härads höfding eller häradsnämnd eller mot ledamot af rådstufvurätt må ock i högre rätt göras, der den part, som vill frågan väcka, ej varit i lägre rätt tillstådes eller eljest ej förr än i den högre rätten haft tillfälle att framställa jäfvet.

2 §.

Menar svarande vid underrätt, att rätten ej är behörig att målet upptaga, göra invändning derom vid första rättegångstillfälle, då svaranden är tillstådes. Försummas det, vare svarandens rätt att framställa invändningen försuten.

Kommer svaranden ej vid underrätten tillstådes, men har han för sin utevaro laga förfall, ege i hofrätten framställa invändning, som här afses. Ej vare eljest i mål, som vid underrätt anhängiggjorts, part berättigad att i högre rätt framställa sådan invändning.

3 §.

Har invändning, hvarom i 1 eller 2 § sägs, blifvit i rätt tid vid underrätt framsteld, gifve rätten så snart ske kan särskildt beslut deröfver.

Varder invändningen ogillad, och meddelar ej rätten samma dag slutligt yttrande eller ock beslut, hvarigenom till värjemålsed dömes, då ege, så framt ej enligt 13 kap. 5 § vid beslutet skall förblifva,

part, som är med beslutet missnöjd, att deröfver föra särskild klagan, der han, innan rättegångsförhandlingarna för dagen afslutats, till rättens protokoll anmäler sitt missnöje. Försummas sådan anmälan eller fullföljes ej klagan, stånde beslutet fast, der ej, då fråga är om rättens behörighet, högre rätt, under hvars pröfning hufvudsaken dragits, finner underrätten hafva bort oberoende af invändning visa målet från sig.

4 §.

Har part anmält missnöje efter ty i 3 § sägs, fortfarande rätten icke dess mindre med handläggningen af målet och ege jemväl deri meddela slutligt yttrande eller döma till värjemålsed, der det kan ske samma dag beslutet i invändningsfrågan gafs. Sker det ej, skall, utan hinder deraf att missnöje anmälts, handläggningen ytterligare fortsättas, der ej, i tvistemål, andra parten yrkar att målet skall hvila i afbidan på utgången af invändningsfrågan eller, i brottmål, rätten finner sådant lämpligt. Fortsättes handläggningen efter den dag beslutet öfver invändningen gafs, må ej slutligt yttrande meddelas eller till värjemålsed dömas, förrän hofrätten utlåtit sig i anledning af förd klagan i invändningsfrågan, eller ock visadt blifvit, att sådan klagan ej fullföljts.

5 §.

Hvad i 1 och 2 §§ stadgas om påföljd af underlåtenhet att i rätt tid framställa invändning, som der afses, utgöre ej hinder för underrätt att utöfva den pröfning, som enligt 13 kap. 1 § och 10 kap. 29 § åligger rätten.

6 §.

Vill svarande framställa invändning derom att stämningen till underrätt ej blifvit honom lagligen delgifven, göre det vid första rättegångstillfälle, då han vid rätten sig inställer; och gifve rätten så snart ske kan särskildt beslut öfver invändningen. Har svaranden uteblifvit vid underrätten, ege han framställa invändningen första gången han yttrar sig i hofrätten.

Göres senare än nu är sagdt invändning om stämningens delgifning, må den ej till pröfning upptagas.

7 §.

Göres vid underrätt annan invändning än i 1, 2 eller 6 § sägs, gifve rätten särskildt beslut öfver invändningen, der dess beskaffenhet sådant fordrar.

8 §.

Beslut, som af underrätt blifvit i invändningsfråga under rättegången meddeladt, må ej i annat fall än i 3 § sägs särskildt öfverklagas. Ej heller må mot beslut, som underrätt eljest under rättegången meddelat, särskild talan föras, der ej här nedan eller eljest i lag finnes annorlunda stadgadt.

9 §.

Nöjes ej part åt beslut, hvarigenom underrätt dömt till värjemålsed, före han öfver beslutet särskild klagan.

10 §.

Har underrätt genom beslut under rättegången dömt någon till utgifvande af vite eller till ansvar för uteblifvande eller annan förseelse i målet; eller ogillat yrkande om ansvar för förseelse, som nu är sagd, eller om ådömande af förelagdt vite för uteblifvande; eller utlåtitt sig angående ersättning åt vittne eller annan, som kallats att meddela upplysning i målet; eller skilt fullmäktig från fullmäktigskapet: mot det beslut skall, i händelse af missnöje, särskild talan föras; och skall underrättelse härom i sammanhang med beslutet af rätten meddelas. Lag samma vare, der genom beslut, som af underrätt meddelats under rättegången, qvarstad eller skingringsförbud eller dermed jemförlig åtgärd beviljats eller yrkande om häfvande af sådan åtgärd ogillats.

11 §.

År någon missnöjd med underrätts beslut, hvarigenom under rättegången förordnats om hans häktande eller qvarhållande i häkte eller hemtande till rätten, stånde honom fritt att öfver beslutet föra särskild klagan.

12 §.

Menar part, att genom beslut, som af underrätt meddelats, målet onödigt uppehålles, ege han mot det beslut föra särskild talan.

13 §.

I mål, som blifvit omedelbart vid hofrätt anhängiggjort, ege ej part, sedan han i svaromål sig inlåtit, göra invändning derom, att han ej blifvit lagligen stämd.

14 §.

Hvad i 9, 10 och 11 §§ stadgas om klagan öfver underrätts der omförmälda beslut skall ock ega tillämpning i fråga om dylika beslut, som af hofrätt i der anhängigt mål under rättegången meddelas. Ej må eljest af hofrätt under rättegången meddeladt beslut särskildt öfverklagas.

23 kap.

5 §.

När omröstas skall; säge den sin mening först, som ytterst sitter, och sedan hvar efter annan, som de i rätten säte hafva, och grunde hvar sin röst på lag och klara skäl. Är saken af någon ledamot i rätten föredragen; säge han först sin mening. Ej må någon draga sig undan, att öfver hufvudsaken sig yttra, ändå att han förut varit emot det slut, som de fleste stannat i, öfver något, som sjelfva rättegången rört, ehvad parten då vägrat att svara i saken eller för den domstol, eller annan sådan invändning gjort, som i 16 kap. denna balk sagdt är. Den annans mening och skäl bifaller, må dem ej å nyo upprepa och sakens slut dermed uppehålla: hafver han flera skäl att styrka samma mening med, lägge dem allenast till.

24 kap.**11 §.**

Nu kunna sådana omständigheter sig yppa långt efter, sedan dom och utslag fallit, att förklaring deröfver nödig är; den bör ej vägras. Är häradshöfding, som dömt, ej då i samma rätt; gifve den, som i hans ställe kommit, förklaring med nämnden. Äro i rådstufvu- och hofrätten ej så många qvar af dem, som i utslaget ense varit, att de domföre äro; då böra de, som sedan der domare blifvit, utslaget förklara. Innehåller den förklaring, som parten gifves, något sådant, som i utslaget ej är tydligen utsatt; då må talan deremot fullföljas i den ordning, som för klagan öfver utslaget skolat iakttagas.

25 kap.

Om sättet för fullföljd af talan mot underrätts beslut, så ock om underställning af mål, som blifvit af underrätt afdömdt.

1 §.

Talan mot underrätts slutliga utslag i tvistemål af beskaffenhet att böra genom stämning anhängiggöras skall, der ej här nedan i 3 eller 5 § annorlunda stadgas, fullföljas efter vad.

Lag samma vare, der någon vill föra talan mot underrätts slutliga utslag: i konkursmål, rörande betalnings- eller förmånsrätt eller undanskiftande af egendom eller ackord eller klander af utdelningsförslag; i boskildnads- och öfver ansökningen om boskildnad; så ock i mål rörande jordegares rätt öfver vattnet å hans grund, ändå att målet ej skall genom stämning anhängiggöras.

2 §.

I annat tvistemål än i 1 § sägs, så ock i ärende, som genom ansökning eller annorledes kommit under behandling af underrätt, skall klagan öfver rättens slutliga utslag föras genom besvär.

3 §.

Har i tvistemål underrätt förklarad sig obehörig eller stämningen ogill, skall öfver det utslag klagan föras genom besvär, ändå att målet är sådant, att talan mot slutligt utslag deri eljest skolad efter vad fullföljas.

4 §.

Ändring i underrätts slutliga utslag i brottmål skall sökas genom besvär.

5 §.

Vill part klaga öfver beslut, hvarigenom underrätt dömt till värjemålsed, skall i fråga om sättet för talans fullföljd lända till efterrättelse hvad i sådant hänseende gäller om rättens slutliga utslag i målet. Har underrätt eljest under rättegång meddelat beslut, som enligt lag må särskildt öfverklagas, skall talan mot beslutet föras genom besvär. Lag samma vare, der i fråga, som rörer fullmäktig eller vittne eller annan, som kallats att meddela upplysning i målet, underrätt i slutligt utslag meddelat beslut af beskaffenhet att, der det under rättegången gifvits, särskild klagan varit tillåten. Innefattar eljest underrätts slutliga utslag beslut, som, der det under rättegången gifvits, kunnat särskildt öfverklagas, skall talan mot det beslut föras i sammanhang med fullföljd af talan i hufvudsaken; vill ej den, som är med beslutet missnöjd, fullfölja talan i hufvudsaken, vare lag, som hade beslutet blifvit under rättegången meddeladt.

6 §.

Har i brottmål underrätt, jemte det utslag meddelats, tillika hänvisat målet till fortsatt handläggning vid annan underrätt, må ej ändring i utslaget sökas förr, än den rätt, som sist handlagt målet, deri meddelat slutligt utslag; och skall klagan fullföljas hos den hofrätt, som har att upptaga besvär öfver det slutliga utslaget, och inom samma tid, som för ingifvande af sådana besvär är stadgad.

7 §.

År part missnöjd med något under rättegången af underrätt meddeladt beslut, deröfver särskild klagan ej är tillåten, ege han allenast i sammanhang med fullföljd af talan i hufvudsaken draga beslutet under hofrättens pröfning; dock må, der klagan föres öfver beslut, hvarigenom blifvit dömdt till värjemålsed, i sammanhang dermed talan fullföljas emot beslut öfver invändning, som är af beskaffenhet att på frågan om edgången inverka, så ock, der särskilda besvär anföras öfver beslut, hvarigenom förelagdt äfventyr tillämpats, giltigheten af föreläggandet komma under bedömande.

Ändå att part ej fullföljt talan mot underrätts utslag, ege han att till bemötande af vederparts ändringssökande påkalla pröfning af beslut i fråga, som rättegången rörer och ej må genom särskild klagan fullföljas.

8 §.

Då mål af underrätt slutligen afgöres eller rätten dömer till värjemålsed, gifve rätten i utslaget till känna, huruvida talan deremot skall fullföljas efter vad eller genom besvär, så ock i hvilken hofrätt ändring bör sökas samt, der talan skall fullföljas genom besvär, inom hvilken tid besvären böra till hofrätten ingifvas. Hvad underrätten sålunda föreskrifver skall i fråga om sättet för fullföljd af talan lända till efterrättelse.

Vill någon klaga öfver annat af underrätt meddeladt beslut än nyss är nämndt, och begär han hos rätten underrättelse om hvad i sådant afseende iakttagas bör, varde ock derom underrättelse efter ty nu är sagdt lemnad. Sökes hos härads höfding sådan underrättelse, då rätten ej sitter, varde den af honom meddelad.

9 §.

År någon af underrätt dömd till döden eller till straffarbete på lifstid eller till förlust af medborgerligt förtroende för alltid eller förklarad skyldig att fortsätta honom förut ådömdt straffarbete på lifstid, skall målet, i hvad det honom rörer, underställas hofrättens pröfning.

Varder någon, som är tilltalad vid underrätt, jemväl stäld under åtal för brott, som tillhör öfverrätts omedelbara upptagande, skall under-

rätten, sedan den meddelat utslag beträffande den under dess domvärjo hörande förbrytelsen, underställa målet i denna del hofrättens pröfning, ändå att det eljest ej, efter ty nyss är sagdt, skolat underställas.

Då mål underställes hofrättens pröfning, gifve rätten till känna, hvad part har att iakttaga, der han vill i hofrätten sig yttra; och låte i stad rätten samt på landet härads höfdingen inom tid, som för anförande af besvär öfver rättens utslag i allmänhet gäller, till hofrätten insända utslaget samt öfriga protokoll och handlingar i målet.

10 §.

Dömes i underrätt någon ohörd, eller fälles der sådant utslag, att någon, som ej är part i målet, deraf lider förfång, ege han att inom ett år från det utslaget honom kunnigt blef söka ändring deri hos hofrätten genom besvär. Klagar han ej inom den tid, hafve sin talan förlorat.

26 kap.

Om förfarandet i vademål, så ock i tvistemål, som till hofrätt instämts.

1 §.

Vill part mot underrätts utslag vädja, åligge parten att, med erläggande af vadepenning, tre daler, göra anmälan derom i stad hos rätten eller den, som är satt att å rättens vägnar dylik anmälan mottaga, eller, der sådan ej finnes, hos rättens ordförande före klockan tolf å sjunde dagen och å landet hos rätten eller härads höfdingen sist å sjunde dagen från den dag, då utslaget gafs. Härads höfding vare pliktig skriftligen förordna någon, hos hvilken vädjas må, då härads höfdingen ej träffas i sin bostad; pröfve dock härads höfdingen sjelf, huruvida sålunda gjord vadeanmälan rätteligen skett.

Från erläggande af vadepenning vare part frikallad, der antagas må, att han för fattigdom ej förmår gälta afgiften. Kronan vare ock från vadepenning fri. Har i mål, deri flere ega gemensam talan, en af dem erlagt vadepenning, gälle det äfven för medpart, som i rätt tid anmält vad.

Vädjas ej så, som nu är föreskrifvet, stånde utslaget fast; och varde förty vadeanmälan, som göres senare eller annorledes, än sagdt är, ej upptagen.

Vadepening tillfalle i stad rätten och å landet härads höfdingen, som i målet dömt.

2 §.

Då vädjadt är, varde å utslaget tecknadtt bevis derom med under rättelse om den tid, inom hvilken den vädjande har att i hofrätten sig inställa och ingifva vadeinlaga. Vederparten ege ock på begäran erhålla bevis om vadett jemte underrättelse om sagda inställelsetid.

3 §.

Har vadeanmälan ej upptagits, vare parten berättigad att å utslaget erhålla bevis derom med de skäl, hvarå beslutet grundats; och ege parten att mot beslutet fullfölja talan genom besvär efter ty i 27 kap. 1 § sägs.

Ej må särskild klagan föras deröfver att vadeanmälan upptagits. Fullföljes talan i målet, ege vederparten att inom tid, som i detta kap. är stadgad för svaromåls afgifvande, påkalla pröfning af frågan, huruvida vadeanmälan blifvit rätteligen gjord; dock må ej, der part för fattigdom frikallats från vadepening, komma under pröfning, huruvida sådant rätteligen skett.

4 §.

Vill ej den, som vädjat, fullfölja sin talan, gifve det vederparten till känna sist å sjunde dagen från den dag, då vadett senast skolat anmälas. Försummas det, och vill vederpart, som i hofrätten sig inställer inom den för svaromåls afgifvande stadgade tid, njuta ersättning för sin kostnad, söke det skriftligen i hofrätten sist å trettionde dagen efter utgången af den tid.

5 §.

Part, som vädjat, skall i hofrätten sig inställa, i mål från under rätt, hvars område helt eller delvis tillhör Norrbottens eller Vesterbottens läns lappmark, före klockan tolf å fyratiofemte dagen samt i

mål från annan underrätt före klockan tolf å trettionde dagen från den dag, då utslaget gafs; och åligge parten att inom samma tid till hofrätten ingifva vadeinlaga samt dervid foga det öfverklagade utslaget med vadebevis äfvensom underrättens öfriga protokoll i målet.

6 §.

Underlåter den, som vädjat, att inom stadgad tid iakttaga inställelse eller ingifva vadeinlaga, stånde underrättens utslag fast, der ej inom samma tid visas laga förfall. Visas förfall, utsätte hofrätten ny tid.

7 §.

Har käranden underlåtit att till hofrätten ingifva underrättens protokoll eller vadebevis, och är ej det felande af annan part ingifvet, förelägge hofrätten käranden viss tid att dermed inkomma, vid äfventyr att, der det ej är i hofrätten tillgängligt då målet till afgörande företages, käranden skall hafva sin talan förlorat.

8 §.

Svaranden skall sig i hofrätten inställa sist å fjortonde dagen från den dag, då käranden senast bör der tillstädeskomma. Inställer svaranden sig ej inom sagda tid, hafve sedan ej rätt att varda i hofrätten hörd, med mindre inom samma tid laga förfall visas. Visas förfall, utsätte hofrätten ny tid.

Ändå att svaranden ej i rätt tid instält sig, ege han framställa jäf mot vittne, som i hofrätten åberopas.

9 §.

Å vadeinlaga ege svarande, som inställer sig i hofrätten, att inom den för inställelsen stadgade tid afgifva skriftligt genmäle.

10 §.

Har käranden i vadeinlagan förbehållit sig rätt att vidare sig yttra, ege han inom tre veckor från den dag, då svaranden senast bort tillstädeskomma, ingifva ytterligare en skrift.

11 §.

Har svaranden före utgången af den tid, inom hvilken han bort sig inställa, skriftligen förbehållit sig rätt att vidare yttra sig i målet, vare han berättigad att inom sex veckor från utgången af sagda tid skriftligt yttrande afgifva.

Af käranden ingifven skrift, som i 10 § afses, ege svaranden att inom tre veckor från den dag, då skriften sist bort ingifvas, skriftligen bemöta, ändå att svaranden underlåtit att afgifva svaromål eller att göra förbehåll, hvarom ofvan förmäles.

12 §.

För ingifvande af inlaga, som i 10 eller 11 § afses, ege hofrätten att anstånd på viss tid bevilja, när synnerliga skäl dertill äro.

13 §.

Vid inlaga, hvarom i detta kap. förmäles, skall fogas styrkt afskrift af inlagan, så ock af de fullmagter och skriftliga bevis, som dertill höra. Hvad sålunda är stadgadt ege dock ej tillämpning i afseende å kartor eller andra ritningar, ej heller å handlingar af vidlyftigare beskaffenhet, såsom protokoll i rättegångsmål, eller handlingar rörande laga skifte eller dermed jemförlig förrättning, eller handelsböcker eller andra räkenskaper.

Afskrift, som i denna § afses, ege vederparten uttaga. Äro flere vederparter, och kunna de ej enas, hvilken af dem skall afskriften uttaga, må den ej utlemnas. Har part underlåtit att ingifva afskrift, som enligt denna § skall vid inlaga fogas, vare vederparten berättigad att på den försumliges bekostnad låta taga sådan afskrift.

14 §.

Är i vädjadt mål talan fullföljd mot beslut, hvarigenom underrätten fält part att utgifva vite eller att böta för uteblifvande eller annan förseelse i målet, ege hofrätten att i den fråga infordra yttrande från allmänne åklagaren.

15 §.

Till vinnande af upplysning, som i vädjadt mål pröfvas erforderlig, ege hofrätten anställa muntligt förhör med parterne eller, der förhöret ej lämpligen kan ega rum i hofrätten, uppdraga åt underrätt att det hålla. Ej må den omständigheten, att svaranden i hofrätten uteblifvit, utgöra hinder för hofrätten att förordna om hans inkallande till förhör, der sådant pröfvas för målets utredande erforderligt.

I beslut om förhör sätte hofrätten ut omständighet, hvarom upplysning erfordras; förelägge ock part, som skall vid förhöret tillstådeskomma, antingen vite i penningar eller att målet afgöres utan hinder af hans utevaro. Skall förhöret hållas vid underrätt, meddele hofrätten de ytterligare föreskrifter, som pröfvas nödiga.

16 §.

I tvistemål, som är till hofrätt instämmt, skola parterne å den i stämningen utsatta dag inför hofrätten sig inställa. Försummar käranden det, vare stämningen förfallen, och njute svaranden ersättning för sin kostnad. Kommer ej svaranden, förelägge hofrätten honom ny tid för inställelse samt vite i penningar eller äfventyr att målet ändock afgöres.

I mål, som i denna § afses, skall hvad om sättet för utförande af talan inför underrätt gäller lända till efterrättelse.

27 kap.

Om förfarandet i mål, som genom besvär eller underställning till hofrätt inkommit, så ock i mål eller ärende, som annorledes än genom stämning omedelbart der anhängiggjorts.

1 §.

Besvär öfver underrätts utslag eller beslut skola till hofrätten ingifvas, i mål från underrätt, hvars område helt eller delvis tillhör Norrbottens eller Vesterbottens läns lappmark, före klockan tolf å fyratiofemte dagen, i mål från annan underrätt i nämnda län eller i Jemt-

lands, Vesternorrlands eller Gotlands län före klockan tolf å trettionde dagen samt i mål från underrätt i annan del af riket före klockan tolf å tjugonde dagen från den dag, då utslaget eller beslutet gafs; dock vare klagan ej till viss tid inskränkt, der den är sådan, som i 16 kap. 12 § afses, eller angår beslut om någons häktande eller qvarhållande i häkte eller hemtande till rätten.

Part, som i målet hålles häktad, stånde intill besvärstidens utgång öppet att aflemna besvärsskrift till Konungens befallningshafvande eller tillsyningsmannen vid häktet.

2 §.

Varda ej i mål, som skall genom besvär inom viss tid till hofrätt fullföljas, besvär inom den tid ingifna, stånde underrättens utslag fast, der ej inom samma tid visas laga förfall; visas förfall, utsätte hofrätten ny tid.

3 §.

Vid besvär foge klaganden det öfverklagade utslaget samt underrättens öfriga protokoll i målet.

4 §.

Har klaganden underlåtit att till hofrätten ingifva underrättens protokoll, och är ej det felande af annan part ingifvet, meddele hofrätten föreläggande efter ty i 26 kap. 7 § sägs; och skall, der klaganden är allmän åklagare, föreläggandet honom delgifvas.

Hålles klaganden häktad i målet, skall felande protokoll genom hofrättens försorg införskaffas.

5 §.

Åro besvär anförda, ankomme på hofrätten att om vederpartens hörande öfver besvären förordna; dock må ej, med mindre tillfälle lemnats vederparten att sig förklara, ändring i underrättens utslag göras, i annat fall än då besvären angå någons häktande eller qvarhållande i häkte eller hemtande till rätten, eller ock stadgandet i senare stycket af 12 § eger tillämpning.

6 §.

Skall någon höras öfver besvär, och är ej sådant fall för handen, som i 12 § sägs, vare klaganden pliktig att, efter föreläggande, besvärshandlingarna, utom underrättens protokoll i målet, uttaga och dem i hufvudskrift eller besannad afskrift vederparten tillställa, så ock att inom lika tid, som enligt 1 § för besvär öfver underrättens utslag i allmänhet gäller, räknad från den dag föreläggandet genom anslag inom hofrätten kungöres, till hofrätten inkomma med sådant intyg, som i 11 kap. 38 § sägs, rörande delgifningen och dagen därför samt återställa handlingarna eller ingifva styrkt afskrift deraf. Är klaganden allmän åklagare, skola besvärshandlingarna genom hofrättens försorg honom tillställas, och skall tiden för ingifvande af delgifningsbevis samt återställande af handlingarna räknas från den dag handlingarna kommo honom till handa.

Har klaganden före utgången af den tid, som är stadgad för ingifvande af delgifningsbevis och återställande af besvärshandlingarna, hos hofrätten sökt anstånd med fullgörande af hvad honom i sagda hänseenden åligger, må hofrätten sådant anstånd på viss tid bevilja, när skäl dertill äro.

Äro vid besvären fogade kartor eller andra ritningar, eller ock handlingar af vidlyftigare beskaffenhet, såsom protokoll i annat rättegångsmål, eller handlingar rörande laga skifte eller dermed jemförlig förrättning, eller handelsböcker eller andra räkenskaper, ege, på framställning af klaganden, hofrätten efter omständigheterna förordna, huruvida de må från delgifning undantagas.

7 §.

Är i fall, som uti 6 § afses, ej veterligt, hvar klagandens vederpart sig uppehåller, eller upplyses, att han vistas å utrikes ort; har han ej i hofrätten anmält viss person, som eger att å hans vägnar mottaga besvärshandlingarna, eller anvisning å sådant ombud eljest kunnat erhållas; återställe klaganden inom stadgad tid besvärshandlingarna, der de äro af honom uttagna, och lägge hofrätten honom viss tid före att styrka, det han låtit i allmänna tidningarne tre gånger, minst fjorton dagar mellan hvarje gång, kungöra, att besvär i målet blifvit anförda, samt att besvärshandlingarna finnas hos hofrätten att tillgå. Är klaganden allmän åklagare, låte hofrätten besörja, att kungörelse varder i allmänna tidningarne införd efter ty nu är sagdt.

8 §.

Visas, att klaganden på grund af laga förfall varit ur stånd att fullgöra hvad honom enligt 6 eller 7 § åligger, lägge hofrätten honom ny tid före. Visas ej laga förfall, eller, der fråga är om delgifning enligt 6 §, att för delgifningen mött hinder, hvarom i 7 § sägs, ege hofrätten, då den stadgade tiden gått till ända, företaga målet till afgörande.

Har ej, då målet till afgörande företages, till hofrätten inkommit bevis, att delgifning skett före utgången af den för ingifvande af delgifningsbevis bestämda tid, och är ej heller förklaring afgifven, eller äro ej besvärshandlingarna återställda eller styrkt afskrift deraf ingifven, då målet afgöras skall, hafve klaganden förlorat sin talan. Lag samma vare, der klaganden ej styrkt sig hafva i enlighet med hofrättens föreläggande låtit i allmänna tidningarne införa kungörelse om besvären och förklaring ej inkommit, då målet till afgörande företages.

9 §.

Har enskild part låtit sina besvär af annan ingifvas till hofrätten, vare i fall, som i 6 § afses, denne utan särskildt bemyndigande berättigad att å klagandens vägnar uttaga besvärshandlingarna från hofrätten.

10 §.

Har före utgången af den för ingifvande af delgifningsbevis bestämda tid klaganden låtit besvärshandlingarna tillställas vederparten, vare denne pliktig att inom lika tid, som enligt 1 § för besvär öfver underrättens utslag i allmänhet gäller, räknad från den dag handlingarna honom tillställdes, förklaring till hofrätten ingifva; är kungörelse angående besvären i allmänna tidningarna införd, skall förklaringen ingifvas inom nittio dagar från sista kungörandet. Förklaring, hvarom nu är sagdt, må ock i betaiddt bref med allmänna posten till hofrätten insändas.

Inkommer ej förklaring inom föreskrifven tid, må det ej föranleda uppehåll med målets afgörande, med mindre inom samma tid visas laga förfall; visas förfall, utsätte hofrätten ny tid.

11 §.

Hvad parterne enligt 6 och 10 §§ hafva att iakttaga, så ock äfventyret, om det försummas, skall tecknas å besvärsskriften.

12 §.

Skall i mål, deri någon hålles häktad, denne eller annan öfver besvär höras, låte hofrätten genom Konungens befallningshafvande infordra förklaring på sätt tjenligast finnes.

Vistas den, som höras skulle, utrikes, eller är ej veterligt, hvar han sig uppehåller, och har han ej i hofrätten anmält viss person, som eger att å hans vägnar mottaga besvärshandlingarna, må den omständigheten, att besvären ej blifvit honom delgifna, icke föranleda uppehåll med målets afgörande.

13 §.

Besluter hofrätten att infordra underdomares utlåtande öfver besvären, må ej part med beslutets delgifvande betungas.

14 §.

Pröfvar hofrätten tillfälle böra lemnas klagandens vederpart att afgifva yttrande öfver inlaga, som, efter det besvären utstälts till förklaring, blifvit af klaganden ingifven, eller finnes nödigt, att klaganden höres öfver förklaring eller annan inlaga, som af vederparten ingifvits, ege hofrätten meddela föreskrift om delgifvande af inlaga, hvarom fråga är.

15 §.

Finner i besvärsmål hofrätten nödigt, att, till vinnande af upplysning rörande viss omständighet, muntligt förhör med parterne hålles, ege hofrätten anställa sådant förhör, eller, der det ej lämpligen kan ske, uppdraga åt underrätt att hålla förhöret. Har klagandens vederpart underlåtit att afgifva förklaring, varde han ändå till förhöret kallad, der så ske kan.

I beslut om förhör skall angifvas omständighet, hvarom upplysning erfordras. Skall förhöret hållas vid underrätt, meddele hofrätten de ytterligare föreskrifter, som pröfvas nödiga.

16 §.

Då i besvärsmål hofrätt meddelat utslag, deröfver klagan må föras, skall kungörelse om utsaget införas i allmänna tidningarne.

Närinre bestämmelser i fråga om sådan kungörelse meddelas af Konungen.

17 §.

I underställningsmål skall hvad förut i detta kap. finnes stadgadt ej vinna tillämpning. I sådant mål ege part att inom tid, som enligt 1 § för anförande af besvär öfver underrättens utslag i allmänhet gäller, till hofrätten eller, der han i målet hålles häktad, till Konungens befallningshafvande eller tillsyningsmannen vid häktet ingifva de påminnelser han aktar nödiga. Varda ej inom den tid påminnelser ingifna, må det ej föranleda uppehåll med målets afgörande. Finner hofrätten part böra höras, ege hofrätten meddela de föreskrifter, som med afseende derå finnas erforderliga.

18 §.

I fråga om parters hörande i mål eller ärende, hvarmed utan föregången stämning hofrätt såsom första domstol tager befattning, ege hofrätten förordna efter ty tjenligast finnes.

19 §.

Skall muntligt förhör hållas i mål eller ärende, som i detta kap. afses, förelägge hofrätten part, som skall vid förhöret tillstädeskomma, antingen vite i penningar eller att målet afgöres utan hinder af hans utevaro. I brottmål, der talan om ansvar föres, ege hofrätten ock, i stället för utsättande af påföljd, som nyss är sagd, förordna, att part, som från förhöret uteblifver, må hemtas till rätten, der förhöret skall hållas.

29 kap.

4 §.

Finnes någon hos Konungen mot klara skäl och bättre vett klaga öfver hofrätts dom, böte från etthundra till femhundra daler; och vare i ty fall samma lag för fullmäktig som för part.

30 kap.

Om fullföljd af talan mot hofrätts beslut, så ock om underställning af mål, som blifvit af hofrätt afdömdt.

1 §.

Talan mot hofrätts slutliga utslag i väddadt mål eller till hofrätten instämmt tvistemål skall, der ej här nedan annorlunda stadgas, hos Konungen fullföljas genom revisionsansökning.

Öfver hofrätts slutliga utslag i mål, som genom besvär inkommit till hofrätten eller blifvit dess pröfning understäldt, skall klagan hos Konungen föras genom besvär. Lag samma vare beträffande klagan öfver hofrätts slutliga utslag i brottmål, som omedelbart i hofrätten anhängiggjorts, så ock i sådant tvistemål eller ärende, hvarmed, utan föregången stämning, hofrätten såsom första domstol tagit befattning.

Beslut, hvarigenom hofrätten utan att skilja målet från sig dömt till värjemålsed, vare i fråga om fullföljd af talan såsom slutligt utslag ansedt.

2 §.

Har hofrätt i dit instämmt tvistemål förklarar sig obehörig eller stämningen ogill, skall öfver det utslag klagan föras genom besvär.

3 §.

Har underrätt i slutligt utslag meddelat beslut af beskaffenhet att, der det under rättegången gifvits, särskild klagan deröfver varit tillåten, och varder talan mot det beslut i hofrätten fullföljd i sammanhang

med klagan i hufvudsaken, skall part, som allenast i den sålunda fullföljda särskilda frågan vill klaga öfver hofrättens utslag, fullfölja sin talan genom besvär, ändå att målet efter vad till hofrätten inkommit.

4 §.

Öfver utslag, hvarigenom hofrätt visat mål åter till underrätt, må ej klagas; innefattar utslaget pröfning af fråga, som på målets utgång inverkar, vare dock part berättigad att deremot fullfölja talan i sammanhang med hufvudsaken, der denna kommer under Konungens pröfning.

Hvad nu är sagdt ege dock ej tillämpning, der hofrätt dömt till värjemålsed och på den grund visat målet åter.

5 §.

Har i brottmål hofrätt, jemte det utslag meddelats, tillika hänvisat målet till fortsatt handläggning vid annan öfverrätt, skall, i fråga om tid för klagan öfver det utslag, hvad i 25 kap. 6 § är stadgadt ega motsvarande tillämpning.

6 §.

Öfver hofrätts utslag i fråga, som jemlikt 16 kap. 3 § blifvit från underrätt fullföljd, må ej klagas, utan så är att hofrätten upphäft beslut, hvarigenom underrätten förklarar sig behörig att målet upptaga.

7 §.

I brottmål, som fullföljts i hofrätt eller blifvit dess pröfning understäldt, ege ej allmän åklagare i annat hänseende, än så vidt angår ansvars- eller ersättningskyldighet för honom sjelf, söka ändring i hofrättens utslag, der han ej tillika är målsegande. Finner, på framställning af åklagaren eller eljest, justitiekanslern sådana omständigheter vara för handen, att talan mot hofrättens utslag bör fullföljas, ege han derom förordna.

Genom hvad nu är stadgadt göres ej rubbning i den åtalsrätt, som Riksdagens justitieombudsman tillkommer.

§ 8.

Har underrätt beviljat qvarstad eller skingringsförbud eller förordnat om annan dermed jemförlig åtgärd eller meddelat föreskrift om någons häktande eller qvarhållande i häkte eller hemtande till rätten, och varder det beslut af hofrätten upphäfdt, vare ej klagan öfver hofrättens utslag tillåten. Ej heller må klagan föras öfver hofrätts utslag i fråga, som enligt 16 kap. 12 § dragits under hofrättens pröfning.

9 §.

Har hofrätt i der anhängigt mål under rättegången meddelat beslut af beskaffenhet, som i 16 kap. 10 eller 11 § sägs, skall talan mot beslutet föras genom besvär; är beslutet meddeladt i det slutliga utslaget, skall i fråga om sättet för fullföljd af talan hos Konungen hvad för hvarje fall finnes i 25 kap. 5 § stadgadt om klagan öfver underretts beslut i sådan fråga ega motsvarande tillämpning.

10 §.

I fråga om beslut, som i annat fall, än i 9 § afses, blifvit af hofrätt i der anhängigt mål under rättegången meddeladt, skall hvad i 25 kap. 7 § är angående der omförmälda beslut föreskrifvet ega motsvarande tillämpning.

11 §.

Då hofrätt meddelar utslag eller beslut, deremot talan må omedelbarligen fullföljas, skall deri gifvas till känna, huruvida klagan skall föras genom revisionsansökning eller genom besvär; och varde jemväl angifvet, der talan skall fullföljas genom revisionsansökning, huru missnöje skall i hofrätten anmälas, samt, i annat fall, inom hvilken tid och hvarest besvär skola inlemnas. Hvad hofrätten sålunda föreskrifver skall i fråga om sättet för fullföljd af talan lända till efterrättelse.

I mål, deri någon hålles häktad, skall utslag eller beslut, hvarom nu är sagdt, ofördröjligen genom hofrättens föranstaltande delgifvas den häktade, der det ej blifvit för honom muntligen afsagdt.

12 §.

Vill part söka revision, åligge honom att före klockan tolf å tjugonde dagen från den dag, då hofrättens utslag gafs, skriftligen hos hofrätten anmäla missnöje. Varder ej missnöje sålunda anmaldt, stände utslaget fast; och varde för ty missnöjesanmälan, som göres senare eller annorledes, än nu är sagdt, ej upptagen.

Den, som i hofrätten fört parts talan, ege, utan särskildt bemyndigande, å partens vägnar anmäla missnöje.

Ej vare nödigt att öfver missnöjesanmälan höra vederparten.

13 §.

Har part rätteligen anmält missnöje, gifve hofrätten bevis derom med underrättelse om hvad parten enligt 16 § har att iakttaga för fullföljd af sin talan.

14 §.

Har missnöjesanmälan ej upptagits, ege parten att mot beslutet fullfölja talan genom besvär.

Ej må särskild klagan föras deröfver att missnöjesanmälan upptagits. Fullföljes talan i målet, ege vederparten att inom den tid, som för svaromåls afgifvande gäller, påkalla pröfning af frågan, huruvida anmälan blifvit rätteligen gjord.

15 §.

År missnöjesanmälan rätteligen gjord, låte hofrätten före utgången af den tid, inom hvilken talan skall fullföljas, till Konungen insända hos hofrätten befintliga handlingar i målet.

16 §.

Part, som rätteligen anmält missnöje med hofrättens utslag, skall före klockan tolf å fyratiofemte dagen från den dag, då utslaget gafs, inställa sig i Konungens nedre justitierevision samt dit ingifva revisionsinlägga. Vid inlagan foge han ej allenast revisionsskilling, trehundra daler, utan ock öfverklagade utslaget jemte bevis om anmaldt miss-

nöje samt underrättens protokoll i målet, såvidt deras insändande ej åligger hofrätten, så ock de hos hofrätten förda protokoll. Har i mål, deri flera ega gemensam talan, en af dem erlagt revisionsskilling, gälle det äfven för medpart, som rätteligen anmält missnöje.

Från erläggande af revisionsskilling njute sökanden befrielse, der han, före utgången af den för inställelse stadgade tid, med intyg af Konungens befallningshafvande eller underrätten eller härads höfdingen eller borgmästaren eller kronofogden eller, i mål från Norrbottens eller Vesterbottens läns lappmark, länsmannen eller lappfogden i den ort, der sökanden har sitt hemvist, styrker, att sökanden icke eger tillgång till gäldande af revisionsskillingen eller efter dess utgifvande skulle sakna nödtorftigt uppehälle. Sökes hos någon af de myndigheter nu sagda äro sådant intyg, som här afses, och äro ej sökandens förmögenhetsvilkor myndigheten kunniga; uppdrage då åt trovärdig man att derom hålla undersökning, och gifve sedan intyg, der det pröfvas kunna ske.

Kronan vare ock fri från erläggande af revisionsskilling.

17 §.

Försummar part, som anmält missnöje, att, inom den i 16 § stadgade tid, inställa sig eller ingifva revisionsinlaga eller ock revisionsskilling eller sådant intyg om fattigdom, som i nämnda § sägs, stånde hofrättens utslag fast, der ej inom samma tid visas laga förfall. Visas förfall, utsätter Konungen ny tid.

18 §.

Uteblifver part, som anmält missnöje, och vill vederpart, som inom den för svaromåls afgifvande stadgade tid sig inställer, njuta ersättning för sin kostnad, söke det skriftligen hos Konungen sist åt trettionde dagen efter utgången af den tid.

19 §.

Har den, som söker revision, underlåtit att ingifva öfverklagade utslaget eller bevis om anmäldt missnöje eller underrättens eller hofrättens protokoll i målet, och är ej handlingen af annan part företedd eller från hofrätten insänd, varde sökanden förelagdt att inom viss tid med det felande inkomma vid äfventyr att, der det ej är hos Konungen tillgängligt då målet till afgörande företages, sökanden skall hafva sin talan förlorat.

20 §.

Svaranden skall inställa sig i nedre justitierevisionen sist å fjortonde dagen från den dag, då sökanden senast bör der tillstädeskomma. Inställer sig svaranden ej inom sagda tid, hafve sedan ej rätt att varda hos Konungen hörd, med mindre inom samma tid laga förfall visas. Visas förfall, utsätter Konungen ny tid.

Ändå att svaranden ej i rätt tid inställt sig, ege han framställa jäf mot vittne, som hos Konungen åberopas.

21 §.

Hvad i 26 kap. 9, 10, 11, 12, 13 och 14 §§ är stadgadt angående mål, som efter vad till hofrätt inkommit, skall ega motsvarande tilllämpning i fråga om mål, som genom revisionsansökning dragits under Konungens pröfning.

22 §.

Gör ej Konungen ändring i hofrättens utslag eller förlikas parterne, skall nedsatt revisionsskilling tillfalla kronan. Varder hofrättens utslag ändradt, förordnar Konungen tillika, att sökanden eger återbekomma revisionsskillingen.

Menar part, som nedsatt revisionsskilling, att enligt lag talan skolat fullföljas genom besvär, eller att af annan orsak revisionsskilling rätteligen ej skolat af parten gäldas, ege han, intill dess målet blifvit afgjordt, hos Konungen framställa yrkande om afgiftens återfående.

23 §.

Besvär öfver hofrätts utslag eller beslut skola till nedre justitierevisionen ingifvas före klockan tolf å trettionde dagen från den dag, då utslaget eller beslutet gafs.

Part, som i målet hålles häktad, ege att till Konungens befallningshafvande eller tillsyningsmannen vid häktet ingifva sina besvär; och varde, der ej utslaget eller beslutet blifvit af hofrätten muntligen afsagdt för parten, tiden för besvärens ingifvande för honom räknad från den dag utslaget eller beslutet honom delgafs.

Har hofrätt fastställt underrätts beslut om någons häktande eller

qvarhållande i häkte eller hemtande till rätten, vare klagan öfver hofrättens utslag i den fråga ej till viss tid inskränkt. Har hofrätt i der anhängigt mål meddelat beslut, hvarom nyss är sagdt, vare lag samma.

24 §.

Hvad i 25 kap. 10 § är för der afsedt fall stadgadt skall ega motsvarande tillämpning i fråga om klagan öfver utslag, som af hofrätt meddelats.

25 §.

Varda ej i mål, som skall genom besvär inom viss tid hos Konungen fullföljas, besvär inom den tid ingifna, stånde hofrättens utslag fast, der ej inom samma tid visas laga förfall. Visas förfall, utsätter Konungen ny tid.

26 §.

Äro besvär öfver hofrätts utslag hos Konungen anförda, skola från hofrätten infordras derstädes befintliga handlingar i målet samt, der klaganden är allmän åklagare eller i målet häktad, jemväl hofrättens i målet förda protokoll, såvidt de ej redan äro hos Konungen tillgängliga.

27 §.

Vid besvär, som hos Konungen anföras, foga klaganden öfverklagade utslaget samt underrättens och hofrättens i målet förda protokoll, såvidt deras insändande ej åligger hofrätten efter ty i 26 § sägs. Underlåter klaganden hvad sålunda är föreskrivet, skall hvad i 27 kap. 4 § är för der afsedt fall stadgadt ega motsvarande tillämpning.

28 §.

Finnes någon böra höras öfver besvär, som hos Konungen anförts, eller öfver annan inlaga, som i målet ingifvits till Konungen, skall hvad i 27 kap. 6—13 §§ är för hofrätt stadgadt i tillämpliga delar gälla; dock skola, vid delgifning af besvär, jemväl hofrättens

protokoll och utslag i målet samt de i hofrätten af klaganden ingifna handlingar, öfver hvilka tillfälle ej lemnats vederparten att sig yttra, honom delgifvas.

29 §.

Har någon blifvit af hofrätt dömd till döden, skall målet, i hvad det honom rör, underställas Konungens pröfning. I ty fall låte hofrätten inom en månad från den dag, utslaget meddelades, till Konungen insända hofrättens protokoll och utslag i målet samt öfriga dertill hörande handlingar.

Hvad här ofvan är om besvärsmål stadgadt gälle ej om underställningsmål, utan skall å sådant mål hvad i 27 kap. 17 § sägs ega motsvarande tillämpning.

Då mål underställes Konungens pröfning, gifve hofrätten till känna, hvad part har att iakttaga, der han vill påminnelser i målet afgifva.

30 §.

Hvad i 26 och 27 kapitlen är stadgadt i fråga om förhørs anställande i hofrätt ege motsvarande tillämpning, der i något mål Konungen finner nödigt, att till vinnande af upplysning rörande viss omständighet förhör med parterne hålles.

31 §.

Har i mål, som dragits under Konungens pröfning, förlikning mellan parterne träffats, eller varder, efter det part jemlikt 12 § anmält missnöje med hofrätts utslag, förlikning ingången innan målet hos Konungen fullföljes, ankomme på Konungen att förlikningen stadfästa.

32 §.

Om fullföljd af talan mot hofrätts utslag i utsökningsmål skils i utsökningslagen.

L a g

om hvad iakttagas skall i afseende å införande af lagen om ändring
i vissa delar af rättegångsbalken.

1 §.

Den nu antagna lagen om ändring i vissa delar af rättegångsbalken skall jemte hvad här nedan stadgas lända till efterrättelse från och med den 1 januari 1902.

Mål, som vid nämnda tid redan äro anhängiga, skola behandlas enligt äldre lag; dock att de nya bestämmelserna skola tillämpas i fråga om fullföljd af talan mot utslag eller beslut, som meddelats efter den dag, då den nya lagen trädt i kraft, äfvensom underställning af sådant utslag, så ock beträffande förfarandet i högre rätt, der utslag eller beslut, hvaremot talan fullföljts, efter sagda dag meddelats. I fråga om verkställighet af utslag eller beslut, som meddelats innan den nya lagen trädt i kraft, skall äldre lag lända till efterrättelse.

2 §.

Förutom de lagrum, som i den nya lagen förklarats hafva upphört att gälla, varda genom samma lag upphäfdade:

alla de särskilda nu gällande stadganden, som utgöra förklaring eller ändring af bestämmelserna i 16, 22, 25, 26, 27 och 30 kapitlen rättegångsbalken, eller tillägg till dessa bestämmelser, der ej af nedanstående stadganden annat förhållande framgår;

alla i särskilda författningar såsom vilkor för fullföljd af talan mot domstols utslag meddelade bestämmelser om skyldighet att fullgöra hvad dömdt är eller att ställa säkerhet därför eller för kostnad och skada, som kan vederpart tillskyndas, så ock hvad i 31 kap. rättegångsbalken är i berörda hänseenden stadgadt såsom vilkor för pröfning af ansökan om återställande af försuten tid eller återbrytande af laga kraft egande dom;

hvad 8 § i förordningen den 7 juni 1749 till hämmande af hvarjehanda med ungdomen föröfvade bedrägerier innehåller om fullföljd af talan mot utslag i mål, som der afses;

kongl. brefven den 18 november 1762 och den 15 april 1774 angående ransakningshandlingars insändande i underställningsmål;

kungörelsen den 19 januari 1802 derom, att uti de hos öfverdomstolarne anhängiga lagvadda och instämnda mål parter ej ega, sedan de utan förbehåll underskrifvit berättelsen, med flera skrifter dit inkomma eller vidare förhör begära;

hvad 40 punkten i förklaringen den 23 mars 1807 öfver allmänna lagens stadganden i åtskilliga rum innehåller om förfarandet i mål, som af allmän åklagare blifvit i hofrätt anhängiggjort emot domare;

21 § i förordningen den 16 februari 1864 om nya strafflagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall, så ock hvad 19 § 19 mom. i samma förordning innehåller rörande klagan öfver domstols beslut om häktning eller om häktad persons kvarhållande i häkte;

21 § i förordningen den 16 juni 1875 angående lagfart å fång till fast egendom;

64 § i förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom;

5 § 2 mom. och 17 § i förordningen den 10 augusti 1877 om nya utsökningslagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall;

13 § i förordningen den 13 april 1883 angående förlagsinteckning;

327 § sjölagen;

11 § i lagen den 26 maj 1899 angående förändring af tomts område;

så ock hvad i öfrigt finnes i lag eller särskild författning stridande mot den nya lagens bestämmelser, der ej här nedan annorledes stadgas.

3 §.

Hvad i förordningen den 6 oktober 1882 angående böter för svarandeparts uteblifvande från underrätt och i lagen den 10 juli 1899 angående påföljd i vissa fall af parts uteblifvande i brottmål finnes stadgadt om uttagande och om återgång af böter, hvartill någon enligt samma författningar blifvit fäld, skall upphöra att gälla, utom i hvad angår böter, som ådömts innan den nya lagen trädte i kraft.

4 §.

Der i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till lag-

rum, som ersatts genom bestämmelse i den nya lagen, skall denna i stället tillämpas.

5 §.

Hvad i den nya lagen finnes stadgadt rörande fullföljd af talan mot allmän underrätts beslut skall ega motsvarande tillämpning i fråga om klagan öfver annan verldlig domstols eller myndighets beslut i mål, som enligt lag eller särskild författning må i allmän öfverrätt fullföljas och ej är att till utsökningsmål hänföra.

6 §.

I fråga om verkställighet i vissa fall af utslag, som ej vunnit laga kraft, stadgas som följer:

1. Har i brottmål någon genom hofrätts utslag blifvit fäld till böter eller vite, skall utmätning af hvad sålunda dömdt blifvit verkställas, ändå att ändring i utslaget sökes; dock må ej utmätning ske förr än utslaget vunnit laga kraft, der den sakfælde styrker, att han nedsatt beloppet hos Konungens befallningshafvande. Hvad utmätt blifvit må ej utan den sakfældes samtycke säljas förr än utslaget vunnit laga kraft; är utmätt lös egendom underkastad förskämning eller snar förstörelse eller hastigt fallande i värde, eller anses den ej med säkerhet kunna lemnas qvar under den sakfældes tillsyn och kan ej heller för den säker vård annorledes utan kostnad erhållas, må dock öfver-exekutor förordna om försäljning. Visar efter utmätning den sakfælde att nedsättning skett, efter ty ofvan sägs, gånge utmätningen åter, der så ske kan. Hvad nu är föreskrifvet gälle ock, der i tviste- eller utsökningsmål någon blifvit af hofrätt fäld till böter eller vite. Om verkställighet af utslag i polismål är särskildt stadgadt.

2. Är i brottmål någon dömd att gälta annat än böter eller vite eller att viss lös egendom till annan utgifva, eller har i sådant mål domstol förordnat om qvarstad eller skingringsförbud, gånge, utan hinder af ändringssökande, beslutet i verkställighet så som vore det i tvistemål meddeladt.

3. Har domstol förordnat om någons hemtande eller förbjudit någon att resa från orten, gånge beslutet utan hinder af klagan i verkställighet. Lag samma vare i fråga om beslut, hvarigenom domstol skilt fullmäktigt från fullmäktigskapet.

7 §.

I konkurslagen erhålla nedanstående §§ följande ändrade lydelse:

10 §. Finner rätten eller domaren, att konkursansökning ej kan upptagas, förty att den är till orätt domstol stäld, eller af annan orsak; teckne det skriftligen å ansökningen.

Vill annan än gäldenären klaga deröfver att ansökning upptagen är; varde tiden för besvärns anförande räknad från det stämningen blef i allmänna tidningarne första gången kungjord. Ej må sådan klagan sedan föras.

144 §. Då domaren eller någon rättens ledamot meddelat beslut i fall, der sådant enligt denna lag på honom ankommer, gånge beslutet utan hinder af förd klagan i verkställighet, der ej förbud deremot från hofrätten kommer.

8 §.

I förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof erhålla nedanstående §§ följande ändrade lydelse:

2 §. Göres hos den i 1 § nämnda underrätt skriftlig ansökning om särskilda nämndens tillsättande, och visar sökanden, att Konungen godkänt behofvet af jordens eller lägenhetens afstående eller begagnande, samt att tiden, då den skall afstås eller upplåtas, blifvit genom Konungens förordnande eller parternas öfverenskommelse bestämd; utfärde rätten stämning på egare och andre, som uppgifvas i saken hafva del. Rätten föranstalte jemväl, att, till underrättelse för möjligen varande okände eller icke uppgifne rättsegare, tiden för ärendets företagande varder, såväl från predikstolen i den sockens kyrka, der fastigheten är belägen, som ock genom allmänna tidningarna, kungjord tre gånger, sista gången minst fjorton dagar före den dag, hvilken till sakens företagande är utsatt. Jordens eller lägenhetens egare, då han höres, vare skyldig att hos rätten, i ändamål af instämning, uppgifva den, som i anseende till nyttjanderätt med honom del i saken hafver, vid äfventyr som i 25 § stadgas. Hos rätten skall jemväl företes bevis derom, huruvida jorden eller lägenheten är med in-teckning besvärad; och ega parterne att, innan nämnden sättes, i laga ordning sin talan i fråga om ersättningens belopp och sättet för dess utgörande utföra.

Uppstår, vid fråga om jords eller lägenhets begagnande till ut-

läggning af elektriska ledningstrådar, parterne emellan tvist, huruvida derigenom må förorsakas så betydlig skada, att jorden eller lägenheten lösas skall, eller om intrånget är af beskaffenhet, att ersättning därför, enligt hvad i 1 § 2 mom. stadgadt är, utgå bör, pröfve och afgöre rätten sådant, innan nämnden sättes. Anses ersättning för intrång böra ega rum, bestämme ock rätten, efter ty som intrånget finnes vara öfvergående eller fortfarande, huruvida slik ersättning skall utgå på en gång eller i årlig afgift under den tid, intrånget kommer att fortfara.

Emot rättens beslut i dessa frågor må talan fullföljas i hofrätt genom besvär.

21 §. Vill egare af jorden eller lägenheten klaga deröfver, att han icke varit i målet stämd, eller vill annan klaga på den grund, att ärendet icke blifvit, enligt 2 §, från predikstolen eller genom allmänna tidningarna rätteligen kungjort, eller vill någon klaga öfver rättens pröfning af jäf emot den, som i nämnden suttit, eller påstår någon eljest, att vid nämndens sättande ej så tillgått, som nu föreskrifvet är; den talan må i hofrätten föras genom besvär; och skall tiden för besvärens anförande räknas från den dag, då nämndens beslut efter 19 § parterne meddelades. Varder den talan gillad, förfalle all verkan af nämndens beslut, såvidt det klagandes rätt rör, och förordne hofrätten, att nämnd å nyo sättas skall. Ej må hofrätten till pröfning upptaga jäf, som icke vid underrätten yppadt varit, då nämnden sattes.

9 §.

I stadgan den 9 november 1866 om skiftesverket i riket erhåller 134 § följande ändrade lydelse:

Egodelningsrättens slutliga utslag skall offentligen afkunnas och, ehvad missnöje anmäles eller ej, i utslaget underrättelse meddelas, att den, som vill söka ändring i hufvudsaken eller i det, som under rättegången förefallit, skall, vid talans förlust, inom trettio dagar, den oräknad, då utslaget föll, hos ordföranden i egodelningsrätten tvefaldt ingifva sina till Konungen ställda underdåniga besvär; bifoge ock i två exemplar de till saken hörande bevis, klaganden kan anse nödigt förete.

Missnöjd part ege äfven öppet att, der han finner sådant för sig beqvämligare, inom besvärstidens slut inlemnade besvärshandlingarna till Konungens befallningshafvande i länet, som med påtecknande af dagen, då de blifvit inlemnade, desamma till ordföranden i egodelningsrätten genast öfversänder.

10 §.

I lagen den 12 maj 1897 med vissa bestämmelser om riksbankens sedelutgifningsrätt, så ock angående forum för riksbanken, erhåller 2 § följande ändrade lydelse:

Vägrar riksbanken, under hvad sken det vara må, att sedel vid uppvisandet inlösa, må den, som innehar sedeln, derom göra skriftlig anmälan hos Svea hofrätt, hvilken, efter att deröfver hafva hört fullmäktige i riksbanken, eger att med frågan enligt lag och författningar förfara. Öfver hofrättens beslut må klagan genom besvär hos Konungen fullföljas inom den tid och i den ordning, som i 30 kap. rättegångsbalken sägs.

Finner hofrätten, att sedelns vägrade inlösen härrört af bankens oförmåga att genast uppfylla sina förbindelser, göra hofrätten hos Konungen derom anmälan. Konungen pröfvar, hvilka utvägar, i öfverensstämmelse med grundlagarne, lämpligast må vidtagas för att upprätthålla allmänna förtroendet och åter sätta riksbanken i stånd att sina sedlar vid anfordran inlösa.

11 §.

I lagen den 1 juli 1898 om boskildnad erhåller 25 § följande ändrade lydelse:

Har underrätt annorledes än i sammanhang med pröfning af boskildnadsansökning meddelat beslut angående fråga, som omförmäles i 12, 14 eller 20 §, skall, i händelse af missnöje med det beslut, särskild talan deremot föras.

Beslut i fråga, som i 10, 12, 14 eller 20 § afses, gånge utan hinder af förd klagan i verkställighet, der ej förbud deremot från hofrätten kommer.

12 §.

I stället för de delar af 29, 38 och 39 punkterna i ofvan åberopade förklaring den 23 mars 1807, hvilka ej enligt föregående stadganden i denna lag äro att anse såsom upphäfd, förordnas:

Konungens befallningshafvande eller tillsyningsman vid häkte åligger tillse, att häktad person, som i målet vill anföra besvär eller afgifva annan inlaga till högre rätt eller ock göra ansökan om nåd,

dervid ej saknar nödigt biträde. Ingifver häktad till Konungens befallningshafvande eller tillsyningsman inlaga, som här afses, varde den ofördröjligen insänd till den myndighet, som har att dermed taga befattning.

Varda besvär af häktad ingifna till Konungens befallningshafvande eller tillsyningsman vid häkte, skall å besvärsskriften tecknas bevis om tiden för dess ingifvande. Då utslag, beslut eller besvärsskrift delgifves häktad, varde handlingen försedd med bevis om tiden för delgifvandet.

13 §.

I afseende å klagan i hofrätt öfver utslag eller beslut af domstol eller annan myndighet på Gotland, så ock i fråga om fullföljd af talan mot hofrättens utslag i sådant mål varder, med upphäfvande af 16 § i förordningen den 10 augusti 1877 om nya utsökningslagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall, stadgadt som följer:

De bestämmelser, som äro meddelade i kongl. brefvet den 8 december 1748 angående fataliers bevarande i lagvadda och besvärsmål, som från Gotland med posten blifva öfversända, samt i förordningen den 23 augusti 1851 angående särskilda föreskrifter för behandling af besvärsmål, som från Gotland fullföljas i hofrätt, skola fortfarande gälla och jemväl lända till efterrättelse i de fall, då klagan i hofrätt föres öfver utslag eller beslut af annan myndighet å Gotland än domstol; och må, då besvärshandlingar skola till hofrätten återställas, desamma af den klagande å landskansliet ingifvas på lika sätt, som angående bevis om verkstald kommunikation är föreskrifvet.

Vid fullföljd af talan mot hofrättens utslag i mål, som från Gotland dit inkommit, skola ofvanstående bestämmelser ega motsvarande tillämpning. Ej må i fall, der anmälan om missnöje med hofrättens utslag är föreskrifven, sådan anmälan ske annorledes än i 30 kap. 12 § rättegångsbalken är sagdt.

14 §.

Genom den nya lagen och hvad här ofvan förordnats skola ej anses upphäfda:

hvad förordningen den 22 november 1749 innehåller om öfversändande till Konungens befallningshafvande af hofrätts utslag;

hvad i förordningen den 29 juli 1812 angående åtskilliga omständigheter, som böra iakttagas vid ändrings sökande i konsistoriernas utslag, stadgas i fråga om fullföljd af talan mot hofrätts utslag i mål, som der afses;

77 § konkurslagen samt

324 §, 329 § 3 mom. och 330 § sjölagen.